

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr. 57. ANUL XI

Sabiu 10 Iuliu, 1863.

Telegrafulu iese de doua ori pe saptamana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an 2 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inscratiunile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v.

Despre Dieta:

Paus'a, ce s'au facutu in siedintiele publice ale dietei transilvane prin lucrările cele de lipsa ale comisiunilor de verificare, sa o folosim spre a arunca o privire asup'a impregiurărilor, sub a cărora influinta are de a lucra aceasta dieta:

Toti scim, cu cata nerăbdare s'au asceptatu din partea tuturor locuitorilor Transilvaniei deschiderea unei diete transilvane dupa intrerupere de 15 ani. Diet'a era sa e-feruiesca egal'a indreptare a natiunilor si confessiunilor din tiera; diet'a era sa domolesca si sa complaneze diferintiele, ce existau inca intre spirite; diet'a era sa redaruiesca tierii pacea, linistea, siguritatea, ordinea, bunastarea materiala si tote bunurile, de care e lipsita mai multu de catu ori ce provintia austriaca patri'a nostra; diet'a cu unu cuventu era sa fia remediulu universalu pentru tote bolile, vechi si noue, ale acestui corpu patimitoriu. Toti recunoseau trebuinta cea imperativa a unei contielegeri serioase, sincere si profunde; pentru ca toti cunoseau, ca desbinarea impinge aceasta tierisiora la perire.

Toti locuitorii Transilvaniei se bucurara, candu vedura publicandu-se p. n. ordinatiuni pentru conchiamarea dietei: toti se incordara la alegerea de deputati de natiunalitate, de credinta lor politica; toti alesii poporului, in armonia cu alegatorii, doriau a se vedea fatia n fatia in sal'a dietei si a consulta despre cestiunile de vieta, ce sbora inca nedeslegate pe deasupra capului patriei nostre comune.

Cu atat'a mai multu furamu in sa surprinsi, candu in dieta veduramu numai Romani si Sasi, ear scaunele menite pentru Magiari in tustrele siedintiele tinute pana acumu ramasera gole.

Deca amu fi mai nepasatori de fericirea seati nefericirea Transilvaniei; deca amu simti mai putinu trebuinta concordiei si a fratietatii intre locuitorii ei; deca amu fi mai multu egoisti pentru noi si mai putinu sinceri catra altii: deca amu voi sa ne retragemu de totu mana cea data de atatea ori spre contielegere, dar totdeun'a respinsa cu recela: atunci amu potē dica: Bine! ce ne pasa noua, deca vinu Magiarii in dieta ori nu! Majoritatea absoluta multu intrecatore a deputatilor e aci; validitatea decisiunilor dietei e incontestabila; deca lipsece minoritatea: nu strica nimicu. Diet'a merge inainte pe calea sea; cine ramane afara, traga-si socotel'a cu sine insusi!

Noua in sa ne pasa cu deadinsulu de armonia cea adeverata intre natiunile Transilvaniei; noi nu voimu o pace putreda, carea se tina de adi pana mane; noi nu voimu suprematisare nici chiaru atunci, candu ocasiunea la acest'a ni aru sta deschisa, si preste totu nu voimu eschisivitatea, ci solidaritatea poporeloru patriei in totu, ce tintesc la binele au reulu tuturor. De aceea — pentru ce sa nu spunemu ce simtim! — ne pare reu, ca unu poporu lasa neintrebuintate drepturile si datorintiele sele catra celelalte doua popore conflocitoare, catra statulu intregu, ba catra sine insusi; dorimu in sa si speramu, ca in siedintiele cele mai de aproape sa vedemu pre reprezentantii tuturor natiunileru ocupandu scaunele sele si consultandu-se cu emulatiune nobila asup'a binelui comunu.

Sabiu in 10 Iuliu. Jurnalulu „Vaterland“ comenteza deschiderea dietei din Sabiu cu mai multe reflectiuni asup'a elementelor, ce o compun. Sasi si mai cu seama Romani, precumu se pote ascepta dela unu astfelu de diurnal, se descriu cu colorile cele mai baltiale, pecandu pentru Magiari nu-i ajungu laudele. Despre acestia adeca dice, ca ei sunt Austriacii cei adeverati, cari si au cu claritate si iaria pe langa sanctiunea pragmatica, ce au operat'o de atatea ori cu sangele lor, ca Magiarii singuri au alesu deputati capaci si independinti, si ca preste totu la alegeri s'au portatu cu tactu parlamentar, cu patriotismu si loialitate, s. a. Sasi (dice acelaasi diurnu), prin istoria lor sunt legati de coroana ungara, in sa sedusi de politici lor din Universitatea nationala, voru sa arunce preste silu bas'a de dreptu, pe carea au statu de sute de ani. Mai maniosu in sa e „Vaterland“ asup'a Romanilor, pre carii ii invinuesce — cum se dice printre siruri — cu Daco-Romani'a: ca adeca ei nu voru nici Pest'a, nici Vien'a; ca primescu 20 Octobree, ear 26 Februaru — la ignoreza, ca la alegerile deputatiloru dietali au alesu nu mai preoti si diregatori, ca au intrebuintatu unu terorismu, despre care foile magiare spunu minuni; ca tierarii cei simplii au fostu amenintati cu afurisenii si cu iobagla, si atituti prin promissiuni comunistice si alecte natiunale; ca la alegeri au fostu manati ca oile si ca adesea n'au sciutu nici numele candidatilor; ca in fine astfelu de aserte ale foilor magiare n'au fostu combate, ci inca intarite.

A responde pentru Sasi, nu ne tinemu nici competinti nici indreptatiti; ear catu pentru Romani, trebuie sa observamu lui „Vaterland“, ca cu tote ca si au aruncatu unghiti'a prin tote baltile, pentru de a pescui totu ce au potutu in nefavorea Romanilor: tendinta lui va remane rusinata. Caci Romani nu clatina intre 20 Octombree si 26 Februaru, nici intre Pest'a si Vien'a, ci sau dechiaratu pe fatia si in fatia lumii pentru amintitele acte de statu si pentru unitatea imperiului.

Daco-Romani'a prin adesea intrebuintare a acestui nume din politica superflua s'a prefacutu in absurditate plana. Mai departe, alegerile s'au facutu intre Romani cu o demnitate, de carea deca aru voi sa judece dreptu, insusi „Vaterland“ s'aru mira. „Audiatur et altera pars!“ e o maxima, ce ne-o invetia insasi mintea cea sanatoasa; intrebamu in sa pre „Vaterland“, cu ce fatia arunca elu in lume basnele sele, care prin divarele romane nu odata, ci de sute de ori s'au combatutu pana la evidintia? Si anume: spaimentările cu afuriseniele suntu minciuni scornite spre baljocurirea preotilor si a poporului; spaimentările cu reintorcerea temporiloru trecute suntu celu mai putinu esagerate. Dar ca absurditate pe fatia se arata promissiunile comunistice; caci cui erau sa se faca aceste promissiuni? Celoru de totu seraci indesiertu, caci acesti'a ne avendu censulu de 8 fl., n'aveau nici o influinta la alegeri! Celoru avuti iara indesiertu, caci pentru acesti'a n'aru fi fostu promissiuni, ci spaimentari. In fine ca alegatorii s'aru fi manatu ca oile la alegeri, ca n'aru fi sciutu adesea nici numele candidatului, acestea suntu nesce porniri, prin cari unii omeni voru sa-si acopere ne-casulu si rusinea, caci n'au reusitu ei. Pentruce nu refera „Vaterland“ si despre Sasi si cu deosebire Magiari, alu cororu poporu s'a portatu ca si celu romanescu, cu aceea deosebire numai, ca au priimitu a fi imbetatu si ametitu de conducatorii si candidatii sei.

In sfersitu inca odata trebe sa ne esprimemu indigna-

tiunea, ca „Vaterland“ ignoreaza cu totul datele aduse in privinta alegerilor de foile române, si sa aretăm de nou vechi'a noastră dorere, ca n'avem o foia română in limb'a germana!

Sabiiu in 8 Iuliu. Corespundintele din Sabiiu alu „Kol. Közl.“ referendu in Nr. 84. despre sedintia dietei transsilvane din 4/16 ale curente, dice, ca Esc. Sea Episcopulu Siagun'a, — luându cuventulu in aceeași sedintia, au propusu, că sa se indrepte către Maiestatea Sea ces. reg. Apostolica, o adresa de multamita, la care Consiliariulu gubernialu (seau mai bine deputatulu Sabiiului) Rannicher, aru fi respunsu, ca in sensulu § 7. alu regulamentulu, ne potendu-se face vreo propunere inainte de verificare, recomanda a se amana asemenea propunere pâna atunci.

Noi, cari amu fostu fatia in acea sedintia, scimu, si „Hermanstädter Zeitung“ etc., ba si insusi protocolulu oficiosu ne e martoru, ca Esc. Sea Episcopulu Siagun'a, — deputatulu Saliscei, si-au insinuat convingerea sa intr'acolo, ca adeca eandu va fi tempulu si diu'a otarita (se intelege dara de sine ca numai dupa ce se voru face verificările) si — reser va a face o motiune pentru unu respunsu la inaltulu rescriptu regescu in forma de adresa, care insinuaie apoi s'a si priimitu cu placere de către Cas'a întrega.

Intelegemu prea bine, ce va sa ne spuna printre siruri corespundintele lui „Közlöny“, amu dori in sa, că in referadele sele despre decurgerea dietei sa nu începă asia de timpuriu a schimonosi cuvintele si chiaru sensulu vorbitorilor români; căci cu apucaturi de acestea nu multu folosu va face publiculu seu.

Sabiiu in 8 Iuliu. Catone Censoriulu in Nr. 53. alu Concordiei, trecendu preste alegerile deputatilor dietalu din Transsilvani'a, dupace lauda portarea Româniloru preste totu, se afla totusi indemnatu a reprobă două fapte, de care crede ca s'au facutu vinovati Români Transsilvani. Unulu ar fi patim'a confessiunala, care aru fi stricatu bun'a intelegere între frati; ear alt'a, ca in list'a deputatilor aru lipsi numele Dlui Baritiu. Din ambe aceste impregiurări — fundate ori nefundate, deocamdata nu vomu a cercetă —, dar mai cu seama din cea din urma deduce apoi o lectiune destulu de necatonica pentru Români transsilvani despre nemultamirea loru către multu meritulu barbatu.

Aici e angagiata onorea transsilvaniloru, si datorintia noastră e a corege opiniunea lui Catone dupa datele, ce le avem noi, cari suntemu mai aprôpe de teatrulu faptulu cessiunatu.

Noi de „patimi“ confessiunale, afara de ce citiramu din câte o penisiôra necorecta, nu scimu; si totulu ce s'aru poté luă că atare, suntu nisce mici divergentie de opiniuni, care se afla in tota lumea si cu deosebire la astufeliu de impregiurări suntu neevitabile. Din contra trebuie tocmai sa recunoscemu, sa aprobamu si sa ne falimu in lume, ca Români transsilvani n'au confundatu caus'a nationala cu cea confessiunala. — Imputarea nemultamirei in sa către d. Baritiu cade de sine insasi, dupace Domnialui singuru a declarat (vedi Gaz. Trans. Nr. 50. — I), ca au fostu propusu de a fi alesu in mai multe cercuri, in sa a preferitu regululu, motivându totdeodata si totu acolo aceasta preferire.

Sabiiu in 9 Iuliu. Domnule Redactoru! In Nr. 48 alu „Teleg. rom.“ reportasemu-dupa cumu credu-cu cea mai curata conscientia si pare-mi-se destula moderatiune in corespundintia mea datata din Dev'a 21 Iuniu, despre cele decurse acolo in sedintia tienuta in 20 Iuniu, cu privire la verificarea operatelor comitetelor rectificatôre; me cuprinse in sa mirarea, cându intimpinai in Nr. 53 alu acestui jurnalulu unu respunsu alu Dlui-Jude procesuale, vulgo Szalgabireu L. O. — mirare, nu pentru ca vedini acu antai'aora figurându acestu nume intr'unu jurnalulu, si in sa jurnalulu romanescu, ci căci domnia-lui ne sfînduse de cei ce-i cunoscun toti pasii, produce nisce negativi cu totul nefundate. Domnialui, că advocatu nechiamatu, afirma orbesee, ca Dlu Conte Kun n'au incriminatu preotimea. Deaca Dlui afirma aceast'a din convingere — ce nu potu crede, — atunci n'mu a-i raspunde nici o iota, decâtu a-i compatimi memori'a, carea numai tine 'n minte adi, ce a auditu eri. — Oare nu eugela Dlui, ca

cei-ce i-au cetitu respunsulu audindu-lu vorbindu in sedintia mentionata, — lu voru ride? Unulu dintre români presinti in acea adunare — (si in sa nu preotu — de cari dlui nu mai incape), unu românu, carele tocmai se pregatise a raspunde D. Conte-Kun in sedintia mentionata, de cumva Dlu Presedinte pré 'ntieptiesce — nu ar fi intreruptu discutiunea neplacuta, dându din intemplanare preste respunsulu dlui celu metamorfosicu, nu-si poté din destulu esplică cutediarea cea ôrba a Domnialui. Ca Dlu Conte-Kun au incriminatu preotimea, credu ca insusi, d. Conte nu va potea nega. Eu lasu dara, numai ca sa-i fia pe voia Domnialui; lasu, dupa cum îi place a afirmă ca au disu — (firesce dupa-ce au vorbitu pomenitulu Conte, —) numai atai'a: „ca între poporu in cerculu lilei — prelânga tôte ca din partea „oficiulu politicu tôte midilôcele oneste si possibile s'au intrerprinsu, spre incunoscintia si capacitatea bunulu si lilei „nistitulu poporu, (batjocoritu de dta! ref.), totusi cerculédia „unele idei de totu divergente si insuflatôre de grija, (ôre de „ce te spariasi asiâ tare Dle O.?!), in urm'a cârora ad- „ministratiunea publica este espusa la greutâti.“ s. a.

Ce voru sa dica chiaru numai aceste cuvinte, Dlu meu? De le intielegi, apoi mai multu n'au potulu dice, — ba nice c'au disu mai multu nici unulu dintre Unguri. Dôra ti se pare, ca prin aceste cuvinte in sa totu nu suspiciunasi de ajunsu preotimea? Eu nu vreau a aminti aci despre cele ce le vomisi in contr'a preotimei române, rechinu in cas'averatulu D. C. in Dev'a totu in vér'a acest'a, si care noi ti le retacuramu, pentru ca credeamu ca le dici nu atatu din reinta, catu mai multu din nepricepere; le retacuramu pentru ca esti si dorimu din sufletu sa fi romanu. Iti retacemu si celelalte multe, — numai sa avemu pace.

Dta, Dle O. dici ca amu laudatu pre uniu cu ignorarea celorlalti? Dar' pe cine amu laudatu? Amu atinsu prin câteva cuvinte portarea cea brava a Dlui Jechimu, carele singuru, precumu bine scii, eră espusu greutatiloru celoru mai mari, cu ocaziunea rectificărei; pre altulu pre nimenea n'amu laudatu, cu atata mai puțin pre mine, carele n'amu facutu nici unu lucru ce aru fi meritatu lauda, si nici pre alti colegi ai mei, cari-si cauta multumirea numai in consciintia dinlauntru, ear' nu in laudele ômeniloru.

Dta me acusi, ca n'asi fi omulu pacii. Se poté, ca inaintea dtale asiâ va fi. Mi-aducu aminte, ca te facui atentu prin cuvinte amicabile in vreo două renduri, că sa nu-ti uit de dta insuti, dar'-ti spunu dreptu, ca nu mi-amu adusu aminte nici cându, ca pentru atai'a me vei suspiciună de contrariulu pacii. Fa dara pe viitoriu cumu scii, cumu te va lumina Ddieu, cumu te voru consultă patronii dtale!

In fine dici, ca numi cunosci antactatea de românu. Si rogu-te, Dlu meu, cându mi-amu arogatu eu antaiatatea? Cându amu disu, ca sumu mai românu, mai bunu decâtu altulu, si chiaru mai bunu decâtu dta? Nu, nici odata. Pentru ce dara te ostenesci cu asemenea proteste? De bunu — de rei ne voru clasifică altii; altii ne voru dá atestatele, ear' nu noi ne vomu judecă pre noi. Fi, Dle O. câtu de bunu, câtu de mare si fi siguru, ca prin acest'a mie si colegiloru mei, nu-mi vei face decâtu bucuria si mangaiere. Sa nu uit in sa, ca noi pâna aci in sa n'amu auditu unu singuru cuventu bunu scosu din gur'a dtale vreodata lângă români; dar' din câte tôte sa nu uit, — ca lumea de adi e fôrte ciudata, ca nu crede cuvintelor — fia câtu de frumôse, cându acelea stau in contrastu cu faptele. Fi sanatosu! I. R.

Sabiiu in 20 Iuliu. (Tramisu) In 6 in Gileu si in 8 a. l. c. in Almasiulu mare sau tinutu alegerea Deputatiloru in comitatulu Cosiocnei pentru alu II si alu III cercu de alegere, alegendu-se in alu doilea Vasile Vajda assessoru la Tabla regésca, si in alu III Leontinu Popu assessoru la Sedri'a comitatulu Cosiocnei, celu d'antaiu cu 376, celu din urma cu 665 voturi, fiindu in celu din tâu 400 si in celu din urma 711 alegatori. — In ambe cercurile fu acest'a a două alegere, — fiind-ca in 30 Ianiu in Gileu nu sau scosu majoritate absoluta pentru nici unu candidat, — eara in Almasiulu mare comisiunea alegatôre n'a voit a seversă alegerea, — fiindca poporulu nu s'a plecatu a alege pre candidatulu loru Br. Ludovicu Iosic'a, incriminandu pre alesulu nostru in feliurite moduri mucinose.

Poporulu românu in ambe locurile s'a portatu cu o modestia esemplara, presidele ambelor comisiuni Demetriu Mog'a a

publicatu poporulu in unu mare numeru adunatu, sa tina ordinu unu, sa fia credintiosi Imperatului, sa onóre proprietatea altora, sa cinstéscă si viietuiescă cu fratii Magiari in pace, sa ncungiure pre acei ómeni, cari se silescu a le face primesdia; si poporulu cu Unguri cu Români s'a departatu dela locurile alegerei cu cea mai mare multamire si bucuria, dicendu Ungurii, ca de aru fi fostu si mai antâin ast'a comissiune, nu s'aru fi facutu nici o pedeca. —

Acéstea leau disu Presidelui comissiunei Ungurii in fiintia de fatia a faimosului Nicolau Gyarmati, care la alegerea din 30 Iuniu a causatu atât'a turburare, neodichna, si poporului dauna in tempulu acést'a atât'a de scumpu de lucru.

In ambe locurile au votatu o multime de Unguri, — macar-că partid'a loru s'a silitu ai retiné dela votasiune. — Cu acéstea amu fostu datoriu dreptatii, sa vada lumea, cumu sunt Români credintiosi causei loru celei adeverate si sa se rusinedie aceia, cari au cautatu tóte midilócele, a desemná pre Români si pre bravii loru preoti cá pre nisce ómeni neodichniti si necopti. —

D. M.

Reghinul sasescu in 11 Iuliu c. n. (Urmare si capetu din nr. trecut).

Precumu amu observatu solidaritatea si portarea cea buna a Româniloru la alegerea din V. Samtion'a, totu asiá au fostu si in Milasiu, ba inca mai laudabila au fostu portarea aci, fiindu-că la 1700 alegatori Români au fostu de fatia, si nici unu escesu nu s'au intemplat. De beutu au beutu ómenii, cumu e datin'a la adunári, dar, sa spunu adeverulu puru, nici unulu n'a fostu beatu. Acuma si-a documentatu Românilu maturitatea sea; acum au aretatu, cum scie elu intrebuintia maiorenitatea sea; cu ocasiunea acést'a cu o lovitura nimici si delatura tóte epitetele rusinatóre, cu care 'lu incareara de seculi inimizii nostri. —

Intelegintia si-au implinitu missiunea in modulu celu mai frumosu. Nu potu numi un'a persóna, cá sa nu vatemu pre cealaltá. Toti merita lauda, totusi trebuie sa laudu deosebitu pre D. Vitézu din Teac'a, care si-au pusu tóta puterea, spre a invetiá pre poporulu, cumu sa-si intrebuintieze binele seu. Asemenea sub decurgerea alegerei au preveghiatu neobositu asupr'a alegerei nedepartându-se dela usi'a salei de alegere, in câtu au fostu espusu si la neplacerea de a fi aretatu Comissiunei de alegere de „bujtagotau“, si citatu inainte, dara spalându-si mânilé inantea Comissiunei, a remasu totu omulu celu de omenia cá si pâna aci. —

Indignatiunea cea mai mare o trase asupr'a tuturor portarea Gendarmariei in diu'a alegerei. Nu scimu prin a cui comanda s'au postatu doi Gendarmi la usi'a salei de alegere, dintre cari unulu camu apucá cate o data ómenii de tiundra si-i indreptá cá pre nesce oi in sala pe usi'a, care se camu tinea inchisa, alti doi cu puseile 'n spate si cu bajonetele trase umblau susu si josu prin curte ascultându ce sioptescu ómenii si ce povestescu.

Pe langa tóte caus'a nationale au reesitu! A. O.

Ungari'a

Din Carasiu 15 Iuliu 1863. (Urmare si capetu din Nr. trecut.)

Cu unu cuventu denumirea Ill. Sele Stefanu Ambrus de Administratorulu Comitatu Carasiu, e un'a din trasurele de siacu cele mai destere, ma nu numai speru, dar sum aplecatu si a crede, ca e cea mai norocósa, in privint'a careia póte fi indestitatu cu sine acelu barbatu de ocarmuire, carele a medilocitu aceea; cáci prin acést'a denumire suntú asemenate contrariile cele feliurite. Unii din cei neuniti, cari cu ochi in cruciaru fi cantatu la unu unitu, — ma precumu ceva zefiru blandu alu faimei a siopotitu aci, au si asternutu protestu in contra denumirei unui administratoru unitu, — se bucura, cumca administratorulu nu e unitu; cei uniti, pentruca nu s'a denumitu de nou unu neunitu; romano-catolicii, ca e de legea lor, magiarii, ca nu e románu mancatoriu de magiari; români ca totusi e románu, si asiá rescriptulu preainaltu din 27 Dec. 1860 totusi se sustiene (!) si aduce la valóre (?). In capetu fia cine, carele are de lucru cu densulu, ca e omu de omenia dela crescetu pana la talpa. —

Acésta caracterisare sa nu o priiméscă nimene de lingusire, pentruca acela, care me cunósce, nici nu o póte luá de lingusire, deóre-ce in acelu casu, cându asupr'a cuiva seu

unui lucru nu miasiu poté liberu dechiará opiniunea mea, asiú mai preferi tacerea decâtu vorbirea, seu scrierea in foi publice, si deca nu asiú fi convinsu despre aceea, ce am scrisu in sirurile presinte, cu debuna séma asiú fi tacutu si acum'a (si tacuisses —) precumu amu tacutu pana acum'a, adeca pana ce nu amu cunoscutu mai de aprópe pe administratorulu comitatului nostru. —

Mai-un'a (!).

In 17 Iuniu a. c. Dlu administratoru a tienúu o adunare extraordinaria de diregatori, in carea deórece comitatulu acést'a inca nu a tramisu adresa salutatóre cátra nou denumitul D. jude de curia, a proiectatu votisarea unei astfelu de adrese, si propunerea acést'a priimindu-se cu unanimitate si insufletire, sub scrisulu a cititu o adresa compusa de densulu, carea s'a priimitu cu unanimitate, si carea cu responsulu, ce va sa vina pe ea, se vá tramite la tempulu seu Sürgöny-ului pentru publicare pe calea s'a. Aloisiu Vladu. (!)

Sa mai cetimu odata Aloisiu Vladu (!). Noi nu ne mirámu cá a atinsu de lupt'a eclatanta spirituala cu pater Kruscz, de lupta pe subt ascunsu a româniloru — pe lenga petitione la tronu; nu ne mirámu de antái'a inventiune a unui dialectu románu in Banatu; nici cá si celu mai entusiastu n'aru poté face mai multu; nici de form'a articolului cá unu cerculariu cuventatoriu; nici de trasur'a cea destera si mai norocósa de siacu; nici de indestularea tuturor nationalitatiloru si religiuniloru in Carasiu; nici de aflarea unoru romapi mancatori de magiari; nici de implinirea rescriptului; nici de pomenirea eclatantei adrese, — ci ne mirámu de loviturile batjocoritóre asupr'a româniloru lugosieni; de cuvintele si combinárele piloretiesci, culese cu debunasém'a din faim'a, ce a sioptit'o aciceva zefiru blandu, ci ne mirámu de mór'a de ventu si petulanti'a corespundintelui lui Sürgöny.

Nu vremu sa aducemu altu comentariu la articolulu de susu; lasámu inse sa judece toti români, incátu potú ei simpatisa cá români cu articolulu corespundintelui. —

Inca un'a!

Fiindea presupunemu, ca pe acestu corespundinte numai singurulu zelulu nationalu 'lu conduce la tóte faptele sale pe câmpulu jurnalisticei magiare, niamu descoperi dorintia, ca aru fi forte potrivit, cá sa reliparesca si acestu articolusiu eclatantu in opulu seu edandu: „Poporulu románu si caus'a sa“ aperatu prin Alvisiu Vladu de szelistga.

88

O r a d e a m a r e in 4 Iuliu 1863. In duminec'a trecuta tinu Comunitatea bisericéscă gr. res. de aicea o adunare publica, intru carea dupa seversirea si desbaterea unoru obiecte, veni vorb'a si despre postulul presidiului consistorialu si alu scaunului protopopescu, care prin mórtea P. O. D. At. Botzko se facura vacante.

Se aretara mai multe propuneri in privint'a acést'a: se aflau cari voiau cu numele pre unii individi a-i recomandá la Episcopia pentru aceste posturi.

Eara altii numai atât'a poftescu, ca P. I. Scaunu Episcopescu sa fia rugatu a denumi pre cine va aflá mai cu cale, fiind ca singuru-si cunósce mai bine barbatii sei. Si pelänge acésta propunere din urma amu remasu mai toti.

Dupa acést'a, din partea Notariulu comunitatii se faci intrebare, ca in ce limba sa fia rogata Epipi'a? Aci se sculara-si durere, ca tocmai unii dintre Corifei — nisce ómeni, (fetulu celoru din Telegrafu Rom. Nr. 49. 1862 vedi: unu románu dela Lipova) si strigau, ca in limb'a magiara! ca diceau: én mindég hűséges voltam (magyar) nemzetemhez, éz most is azzá akarok maradni. — Unii se indurara a ne concede, cá sa se scie si romanescu de asta data, dara numai: kivételesén (esceptiunalminte).

Insa multamita Sp. D. M. Stp. si altor'a, ca nu ne compromitaramu de asta data naintea lúmei civilisate, si vrajmasii limbei române remasera cu buzele umflate.

Canta psalmistule si mai departe, cánta: Urechiau si nu voru audi, ochi au si nu voru vedé! (cáci nu este dachu in gura lor! Red.)

Varietati si noutati de di.

(Literariu) Aurora romana din 1 Iuliu c. n. ese in formatu mai mare si cu unu cadru in frunte, care in

simbolu mitologicu reprezintă pre din'a Auror'a trasa prin aeru de patru cai. Nr. 1 și implinesce promisiunea on. Redacțiunii: de a comunica portretele și biografiile barbatilor români distinsi, aducendu o xilografia și o scurta — dorere prea scurta! — biografia a Domnului G. Baritiu. Xilografia se pare a fi facuta dupa portretulu d. Baritiu luat de pictorul Costandea din Sabiiu. —

(Focu) Cas'a parochiala gr. res. din Gerö-Osiorheiu (tienutulu Clusului) cu toate superedificatele se prefacă în cenusia prin mâna diabolica în 22 Iuliu dimini'ti'a, tocmai în ajunulu alegerei de deputatu dietalu la Gileu. Impregiurările mai de aproape nu se știu; caracteristicu însă e la tota întemplantă, ca o magiara, auzindu vaietele unei românce, dise: Las' sa arda cas'a tribunului! și iarasi, ca unu Magiaru, fiindu provocatu de unu juratu român, a cară apa, respunse acestuia lovindu-l cu furc'a de feru preste grumazi, încatu acestuia cadu la pamentu. Asiă ni se scrie din isvoru siguru. „Tribunulu“ însă e zelosulu parochu Teodoru Stănescu.!

O așteptil din Ungari'a, dd. conte Andrassy Gyula și Tiszá Kálmán, precum auzim, nu se mai afla în midiloculu nostru.

Principatele romane unite.

Bucuresci în 6 Iuliu 1863.

A sêra la optu ore, colon'a de straini care incalcasă tîr'a noastră, a trecut Prutul la Goteschi, îndreptându-se spre interiorulu țierei. — Urmarii de aproape de soldatii nostri, au fostu constrinsi a depune armelê și a se constitui prizonieri. Colonelulu Milkowski, comandantelê colonei, si'a datu sabi'a în mânilê Colonelulu Calinescu.

„Buciumulu“

Germani'a.

Lipsi'a 17/5 Iuliu 1863. Cu mare placere mi aduceam aminte de celê, ce amu celitu în diuariulu nostru „Tel. Rom.“ Nr. 51. din a. 1861, despre adou'a alegere a amplotiloru în scaunulu Mercurei, de care și eu mē tinu. Inse pucina tînu acea bucuria. Eri îni invitat a me infatîsiă judetiulu universitatii de aici. Infetisiandu-mē astadi mî s'a predatu o scrisore în limb'a germana din partea inclitului scaunu alu Mercurei, carea eă subscrisa de unu amplotu Român. Factulu acest'a m'a indignatu fôrte, candu amu vedutu, ca unu oficiolatu scaunale romanu tramite Romanulu provocarea în o limba straina, ce nu i compete si cē e în contr'a legel. Eu nu potui răspunde la o atare provocere, ce pentru mire n'a fostu aceea, ce pôte avea de scopu se fia, ci simplu o indignatiune și cā atare o retramisiu cu următorea comitivă:

Inclitu scaunu!

Adi la 10 ore mî s'a imanuatu din partea judetiulu universitatii de aici alaturat'a chartia în limb'a germana. Inse în puterea legel privitôre la celê 3 limbi ale patriei, alaturat'a chartia, ce mî s'a trâmisiu din partea inclitului scaunu în o limba straina, nu mē pôte obligă a răspunde, pana quando nu voi fi provocatu în limb'a mea româna. M. L.

Responsulu rusescu

la notelê celoru trei poteri mari de la apusu, care se așteptade tota Europ'a cu cea mai viă impaciintia, au urmatu și se va fi predatu în Vienn'a, Parisu și Londr'a în 18 Iuliu c. n.; însă firesece predarea acest'a fu numai o formalitate, de ore ce poterile au fostu avisate cu multu mai nainte despre respunsulu, ce va urmă. Asiă se scrie lui „Botschafter“ din Petropole, adaugendu-se încă datelê următore: Russi'a primiesce cele siese puncte cā basa preliminară a pertractărilor mai departe; pentru Parisu și Londr'a însă se adauge clausul'a, ca despre o armata nationala polona nu pôte fi vorb'a, de ore ce armat'a polona din 1830 aru fi fostu instrumentulu revolutiunei din 1831. La pretensiunea cea scurta și apesata a Engliterei privitôre la unu armistitiu, sa se fia respunsu totu asiă de scurtu, ca aceea nu se pôte realiza. Ear fatia cu not'a Franciei, carea fusese mai môle, sa se fia reflectatu, ca Russi'a nă pôte tine lupt'a n locu, dupa-ce po-

poratiunea și armat'a rusesca aru fi înteritatē în gradulu celu mai înaltu. — În privinti'a conferintiei sa se fia disu în respunsulu cātra cabinetulu din Vienn'a, ca nu e vorb'a atātu de o conferintia europeica, cātu de un'a, ce taia în interes seles celoru trei poteri impartitôre (Austri'a, Prussi'a și Russi'a.) În Parisu și Londr'a sa fia accentuatu Principele Gortschakoff, ca conferiti'a propusa aru fi de prisosu, în fine sa se fia declarat, ca mai bine va o contielegere cu cabinetele apustene, celu puțin cu Franci'a, decātu unu congressu europeicu. Preste puțin, și se va sei cuprinsulu intregu alu acestui actu importantu. —

O depesia telegrafica din Parisu dto 17/5 Iuliu spune, ca respunsulu Russiei a sositu și a fostu predatu prin br. Budberg Ministrulu de esterne. „France“ dîc „ca not'a Russiei e scrisă în spiritulu placabilităti, se alatura în genera'u la cele siese puncte și da sa se pricepa, ca Russi'a a trecut înca în unele puncte preste dorintiele Europei. Principele Gortschakoff, se dice mai departe, priimesce proieptulu unei conferintie, adaugendu, c'aru fi de doritu, sa nu se marginesca consultările numi pelânga cestiunea polona. În privinti'a armistitiului n'aru fi contielêsa înca Russi'a cu celê trei poteri, se spera însă, cā nu va refusa de totu. —

Lupt'a cea portata pan'acumu numai între Poloni și Rusi, va sa se ncingă, pretumu se vede, și între Poloni și Prusi. Depesie telegrafice spunu, cā n 15 Iuliu c. n. a fostu o ciocnire între insurgenti poloni și trupe prussesci. Resultatulu luptei nu se spune altfelu, decātu cā 60 insurgenti aru fi prinsii.

Inscientiare literaria.

Înca cā auditoriu clasei a VI. gimnasiale în Temisiôra avendu prelucrate mai multe materie din Mitologi'a antica, amu fostu indemnatu de unii bine voitori ai mei, cā sa ordinezu acele materie fragmentarie dupa ore care sistema și sa le dau la tipariu; deci pretiundu indemnările bine voitôre și pecunoscendu greutătile tiparirii, amu deschis atunci prenumeratiune la „Mitologi'a celoru vechi“ sperându parti-nire caldărsa din partea onoratulu publicu. Insa ne potendu-se acoperi spesele necesarie cu prenumeratiunile înurse, a trebuitu sa se intarde tiparirea; asiă cātu d'abea acumu de cîtundu a potutu esi de sub tescu fasciôr'a prima, carea se pôte trage dela tipografi'a lui Fôrks și Compani'a din Temesiôr'a pre lênga tramiterea francata de 70 cr. v. a. pentru esemplariu.

Deci mē rogu cu umilintia, cā onoratulu publicu sa bine voiesca a imbratisă cu caldura prim'a-mi întreprindere literaria, prin ce mē indemnă, cā duplicandū-mi poterile sa lucrui mai de parte pre câmpulu celu vastu alu literaturêi și totu de odăta mî vaintinde mîna de ajutoriu spre continuarea studiiloru.

Onoratii Domni, cari au prenumeratu la numitulu opsioru, voru capetă în scurtu tempu esemplarielê, care le competiescu.

Beiusiu în Maiu 1863.

Teodoru Rosiu m. p.
auditoriu clasei a VIII

32—1 Publicatiune.

(Tramisa.) În urm'a rescriptulu emis de cātra înaltulu ministriu de resboiu din 9 Iuliu 1863 desp. 14 Nr. 1414, se voru primi Elevi în Academi'a Iosefina atātu la ascultarea cursulu de invetiamentu mai înaltu; cātu și la celu mai de josu, și anume în locuri solvende, și în locuri — pentru militari france.

Conditiiunile mai de aproape se potu privi în Novela sâbiiana impreunata cu curieriulu transsilvanu esîndu în 21 24 și 27 Iuliu 1863.

Sabiiu în 17 Iuliu 1863.

Burs'a din Vien'a în 22(10 Iuliu 1863.

Metalicele 5%	76. 10.	Actiile de creditu	190. 90
Imprumutulu nat. 5%	81. 65.	Argintulu	110. 51
Actiile de banca	793.	Galbinulu	5. 35